

**Een verkennend en karterend
archeologisch inventariserend
veldonderzoek door middel van boringen
aan de Rouwkuilenweg te Ysselsteyn,
gemeente Venray (L)**

A.J. Wullink & M. Stiekema

ARC-Rapporten 2009-193

Geldermalsen
2009
ISSN 1574-6887

Colofon

Een verkennend en karterend archeologisch inventariserend
veldonderzoek door middel van boringen aan de Rouwkuilenweg te
Ysselsteyn, gemeente Venray (L)

ARC-Rapporten 2009-193
ARC-Projectcode 2009/603

Tekst

A.J. Wullink & M. Stiekema

Afbeeldingen

A.J. Wullink & M. Stiekema

Redactie

A.J. Wullink

definitieve versie

Autorisatie — A. Ufkes

Uitgegeven door

ARC bv

Postbus 41018

9701 CA Groningen

ISSN 1574-6887

Geldermalsen, 2009

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

Projectgegevens

Projectnaam	Ysselsteyn, Rouwkuilenweg 3A
Projectcode	2009/603
Archisnummer	37211
Projectleider	drs. A.J. Wullink
Contact	0345-620101, a.j.wullink@arcbv.nl
Opdrachtgever	Econsultancy Swalmen, drs. M. Stiekema
Contact	0475-504961, stiekema@econsultancy.nl
Bevoegd gezag	Gemeente Venray, dhr. M. Terpelle
Contact	06-11913386, michel.terpelle@venray.nl
Toetsing	SRE Eindhoven, drs. J. Schotten
Contact	040-2594531 j.schotten@milieudienst.sre.nl

Locatiegegevens

Toponiem	Rouwkuilenweg 3A
Plaats	Ysselsteyn
Gemeente	Venray
Provincie	Limburg
Kaartblad	52B
RD-coördinaten	N: 191814/390116 O: 191893/389965 Z: 191694/389891 W: 191692/389955
Oppervlakte	Ca. 2,0 ha

Beschrijving onderzoekslocatie

Geologie	Formatie van Boxtel, Laagpakket van Wierden
Geomorfologie	Van noordwest naar zuidoost: -dekzandrug, al dan niet met oud bouwlanddek (3K14) -dekzandruggen, al dan niet met oud bouwlanddek (3L5) -dekzandvlakte (2M13)
Bodem	Van noordwest naar zuidoost :- veldpodzolgrond: leemarm en zwak lemig fijn zand, grondwatertrap VI (Hn21-VI) - veldpodzolgrond: leemarm en zwak lemig fijn zand, grondwatertrap VII (Hn21-VII)
Historische situatie	tot begin 20e eeuw woeste gronden, vervolgens akkerland, vanaf jaren '60 agrarisch bedrijf.
Archeologische verwachting	In het hele plangebied kunnen archeologische resten voorkomen uit alle archeologische perioden. De kans op het voorkomen van resten uit het Laat-Paleolithicum tot Neolithicum is hoog. De kans op het voorkomen van resten uit de Bronstijd tot de Nieuwe tijd is laag.

Legenda

Onderzoekslocatie

Afbeelding 1. Topografische kaart van de onderzoekslocatie en omgeving, voorzien van RD-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

In opdracht van Econsultancy uit Swalmen heeft Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) een verkennend en karterend archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van boringen uitgevoerd aan de Rouwkuilenweg 3A te Ysselsteyn (afb. 1). Aanleiding tot dit onderzoek vormt de voorgenomen beëindiging van de bedrijfsactiviteiten Het plangebied is deels bebouwd met enkele onderkelderde varkensstallen. Rondom en tussen de stallen is het plangebied verhard met beton. De open ruimte in het zuiden van het plangebied is in gebruik als grasland. De zones langs de randen van het plangebied zijn in gebruik als bossages en grasland. In het plangebied zal de huidige bebouwing worden gesloopt, waarna het kavel zal worden gesplitst in een klein westelijk gelegen deel (circa 4000 m²) en een groot kavel ten oosten hiervan (circa 1,6 ha). Op het westelijke kavel, ter plaatse van de huidige paardenstal langs de Rouwkuilenweg zullen drie bouwkavels voor woningen worden gerealiseerd. Het grote, oostelijke deel van het plangebied zal in gebruik worden genomen als landbouwgrond. Conform de Wet op de archeologische monumentenzorg dient het plangebied eerst te worden onderzocht op de aanwezigheid van archeologische waarden.¹ Het veldwerk is uitgevoerd op 5 augustus 2009 door drs. M. Stiekema van Econsultancy onder leiding van drs. A.J. Wullink van ARC bv. Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de eisen die gesteld worden in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.1).²

1.2 Onderzoeksgeschiedenis

In juli 2009 is een bureau-onderzoek verricht door Econsultancy.³ Het archeologisch verwachtingsmodel uit het bureau-onderzoek vormt het uitgangspunt voor dit inventariserend veldonderzoek en is hieronder weergegeven.

Op grond van de verzamelde archeologische en aardwetenschappelijke informatie is de volgende gespecificeerde verwachting opgesteld:

Uit de landschappelijke ligging op de flank van een dekzandrug blijkt dat het plangebied vanaf het Laat-Paleolithicum gunstig is geweest voor jagers-verzamelaars en in het Neolithicum voor landbouwers. Na het Neolithicum waren de omstandigheden dusdanig nat dat het plangebied een ongunstige vestigingslocatie was.

In het hele plangebied kunnen archeologische resten voorkomen uit alle archeologische perioden. De kans op het voorkomen van resten uit het Laat-Paleolithicum tot Neolithicum is hoog. De kans op het voorkomen van resten uit de Bronstijd

¹In werking getreden op 1 september 2007.

²De inhoud van de KNA kan worden geraadpleegd op www.sikb.nl.

³Stiekema, M., 2009: *Archeologisch bureauonderzoek Rouwkuilenweg 3A te Ysselsteyn in de gemeente Venray*, Econsultancy Rapport 09063396 (conceptversie).

tot de Nieuwe tijd is laag. De archeologische resten komen voor direct aan of onder het maaiveld. De vondstenlaag wordt verwacht in de eerste 30 cm beneden het maaiveld. Archeologische sporen worden binnen 50 cm beneden het maaiveld verwacht. De archeologische resten bestaan hoofdzakelijk uit aardewerk- of vuursteenstrooiingen. Organische resten en bot zullen door de relatief droge en zure bodemomstandigheden slecht zijn geconserveerd. Het complextype en de omvang kunnen niet nader worden gespecificeerd door de beperkte gegevens. Als er in het plangebied (lokaal) een laag stuifzand heeft afgezet dan kunnen archeologische resten op grotere diepte worden verwacht. Als er in het plangebied geen afdekende laag stuifzand is afgezet dan is de kans groot dat mogelijke archeologische resten door de ontginningen in de 20e eeuw of de latere bouw- en sloopwerkzaamheden van het agrarisch bedrijf zijn vergraven.

1.3 Doel van het inventariserend veldonderzoek

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) dient ertoe het in het bureau-onderzoek voorgestelde verwachtingsmodel te verifiëren en met veldwaarnemingen te completeren. Het IVO bestaat uit drie stappen: verkennend, karterend en waarderend. Het verkennend onderzoek richt zich op de bodemopbouw en mogelijke bodemverstoringen die de archeologische trefkans kunnen beïnvloeden. Het karterend onderzoek stelt vast of er al dan niet archeologische waarden aanwezig zijn. Het waarderend onderzoek bepaalt de waarde van de archeologische resten.

1.4 Werkwijze

Op het oostelijke deel van de locatie, dat als akkerland gebruikt gaat worden, is het IVO uitgevoerd als verkennend booronderzoek, waarbij met een edelmanboor van 7 cm tien boringen zijn geplaatst. Op het westelijke terreindeel, dat in de toekomst bebouwd wordt, is het IVO uitgevoerd als een karterend booronderzoek. Op het onverharde deel (ca. 1800 m²) zijn drie boringen met behulp van een edelmanboor met een diameter van 15 cm gezet. Op het verharde deel (2200 m²) is, na het plaatsen van een betonboring, één boring met een edelman met een diameter van 7 cm geplaatst. De boringen zijn, rekening houdend met de aanwezige bebouwing en verharding en de toekomstige nieuwbouw, verspreid over het terrein gezet om een juiste, algehele indruk van de bodemopbouw te kunnen krijgen. De locatie van de boringen is ingemeten met behulp van meetlinten. De hoogteligging is vastgesteld aan de hand van een topografische kaart schaal 1:25.000. De boorkernen zijn zorgvuldig uitgelegd, waarbij de opeenvolgende bodemlagen precies konden worden beschreven en opgemeten. Het opgeboorde materiaal is doorzocht op de aanwezigheid van archeologische resten. Vervolgens is de bodemopbouw per boring beschreven en is er gelet op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals aardewerkfragmenten, houtskool, fosfaatvlekken, vuursteen, natuursteen, verbrand leem en bot. De boringen zijn beschreven volgens de Archeologische Standaardbeschrijvingsmethode (ASB).

2 Resultaten inventariserend veldonderzoek

De locatie van de boringen is weergegeven in afbeelding 2. De resultaten van het booronderzoek zijn opgenomen in bijlage 1. In alle boringen werden matig fijne zanden, en in boring 3 ook matig grove zanden aangetroffen. Bij 11 van de 14 boringen was de top van het bodemprofiel verstoord, variërend in diepte van 15 cm bij boring 6 tot 120 cm bij boring 7. De verstoorde bodemlagen kenmerken zich voornamelijk door kleurafwijkingen en -vlekken. Bij tien boringen is onder het verstoord (plaatselijk opgebrachte) zanddek een (deels) intact podzol-profiel aangetroffen. Hieronder is tot maximaal 350 cm –mv het oorspronkelijke moeder-materiaal, de C-horizont, aangetroffen. Deze afzettingen onderscheiden zich door een betere sortering en de meer effen, donkergele tot lichtgrijze kleur.

Bij drie boringen (boring 6, 7 en 11) was het bodemprofiel tot in de C-horizont van de dekzandafzettingen verstoord. Boring 11 is geplaatst onder de betonverharding op het westelijke terreindeel. Bij boring 3 is er onder een verstoorde bovenlaag een pakket van matig humeuze zanden tot een diepte van 270 cm –mv aangetroffen. Het dekzand dat hieronder werd aangetroffen was matig grof van textuur.

De matig fijne zanden in de ondergrond zijn eolisch afgezette dekzanden (Formatie van Boxtel, Laagpakket van Wierden). Het bodemprofiel van de meeste boringen is, ondanks de ontginningen en bouwwerkzaamheden uit de 20e eeuw, nog relatief intact. Bij de meeste boringen is een nog (deels) intact veldpodzolprofiel aangetroffen. De matig humeuze zanden in boring 3 betreft mogelijk opvulzand van een voormalig ven. De onderliggende dekzandafzettingen zijn door afspoeling iets grover van structuur. Er zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van stuifzandafzettingen in het plangebied aangetroffen. De aanwezigheid van enkele fijne grindjes in enkele van de boorprofielen duidt er op dat het hier dekzandafzettingen betreft. Uit de boringen blijkt dat het bodemprofiel in het plangebied tot wisselende diepte is verstoord, vermoedelijk door de (voormalige) aanwezigheid van schuren, stallen en betonverharding in het plangebied.

Het opgeboorde materiaal van de drie karterende boringen op het westelijke terreindeel is gezeefd over een zeef met een maaswijdte van 4 mm, waarna het residu is doorzocht op de aanwezigheid van archeologische resten. Er zijn hierbij geen archeologische indicatoren aangetroffen. Ook in de verkennende boringen op het rest van het terrein zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen.

3 Samenvatting en conclusie

Volgens het bureauonderzoek door Econsultancy ligt de locatie op de flank van een dekzandrug. Het plangebied is vanaf het Laat-Paleolithicum gunstig is geweest voor jagers-verzamelaars en in het Neolithicum voor landbouwers. Door de ligging op de Peel waren de omstandigheden na het Neolithicum dusdanig nat dat het plangebied een ongunstige vestigingslocatie vormde in latere periodes. De locatie heeft dan ook een hoge trefkans voor archeologische resten uit de steentijden en een lae trefkans voor resten uit latere periodes. Archeologische resten uit de steentijden worden in principe in de bovenste 50 cm van het bodemprofiel verwacht. Als op het oorspronkelijke podzolprofiel later is afgedekt door stuifzanden, kunnen archeologische resten dieper voorkomen. Als er in het plangebied geen afdekkende laag stuifzand is afgezet dan is de kans groot dat mogelijke archeologische resten door de ontginningen in de 20e eeuw of de latere bouw- en sloopwerkzaamheden van het agrarisch bedrijf zijn vergraven.

Het inventariserend booronderzoek heeft aangetoond dat de bodem op locatie deels is verstoord, vermoedelijk door de eerder genoemde ontginningen en latere bouw- en sloopwerkzaamheden, maar dat in de meeste boringen nog wel een (deels) intact veldpodzolprofiel is aangetroffen. Dit is in overeenstemming met de ligging op de flank van een dekzandrug. Er zijn in de karterende boringen op het westelijke terreindeel geen archeologische indicatoren aangetroffen.

Voor het oostelijke terreindeel, waar het IVO als verkennend booronderzoek is uitgevoerd, kan worden geconcludeerd dat de bodem grotendeels intact is en er dus mogelijk archeologische waarden aanwezig kunnen zijn. Ter plaatse van de onderkelderde varkensstallen is de bodem zeer waarschijnlijk verstoord. Voor het westelijke deel, waar een karterend booronderzoek is uitgevoerd, kan worden geconcludeerd dat de bodem onder de betonverharding waarschijnlijk geheel is verstoord. Op het onverharde deel is de bodem intact, maar zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Het is daarom niet waarschijnlijk dat hier sprake is van een vindplaats.

4 Aanbeveling

Op het oostelijke terreindeel kunnen archeologische waarden aanwezig zijn. Het toekomstige landgebruik, te weten akkerbouw, zal waarschijnlijk niet leiden tot nieuwe verstoringen, aangezien de locatie in het verleden ook als akkerland in gebruik is geweest. Ter plaatste van de onderkelderde varkensstallen is de bodem vrijwel zeker verstoord. Onzes inziens is vervolgonderzoek op dit deel van de locatie, gezien het toekomstig gebruik, niet noodzakelijk, mits er niet dieper dan 40 cm beneden het huidige maaiveld geploegd gaat worden. Voor het verharde gedeelte van de westelijke deellocatie is, door verstoring, de kans op aanwezige resten klein. Op het onverharde deel is de bodem intact maar is, op basis van de resultaten van het karterend booronderzoek, waarschijnlijk geen vindplaats aanwezig. Ook voor dit deel wordt verder archeologisch onderzoek niet nodig geacht. De archeologische meldingsplicht voor de locatie blijft echter bestaan. Mochten tijdens toekomstige graafwerkzaamheden archeologische resten worden aangetroffen, dan dient dit onverwijld aan het bevoegd gezag, de gemeente Venray, worden gemeld. Het bevoegd gezag beslist of de locatie definitief kan worden vrijgegeven.

Literatuur

Berendsen, H.J.A., 2004. *De vorming van het land*. Assen (Fysische geografie van Nederland). Vierde, geheel herziene druk.

Brandt, R.W. et al. (red.), 1992. *ARCHIS. Archeologisch Basis Register, versie 1.0*. Amersfoort.

Mulder, E.F.J. de et al., 2003. *De ondergrond van Nederland*. Groningen/Houten.

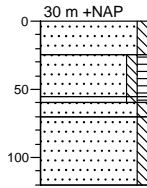

Afbeelding 2. Boorpuntenkaart. Door: M. Stiekema

Bijlage 1 Boorprofielen

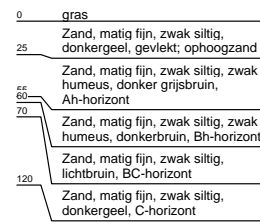
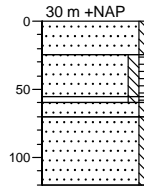
Boring: 1

X: 191821
Y: 390097

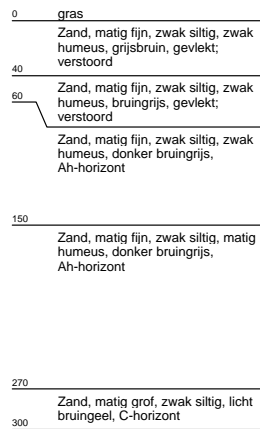
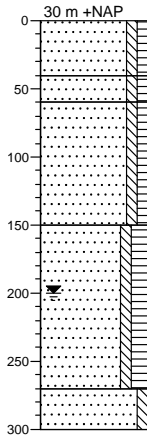
Boring: 2

X: 191849
Y: 390042

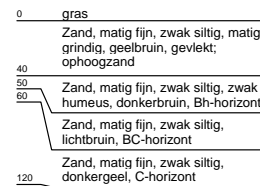
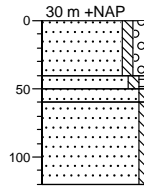
Boring: 3

X: 191877
Y: 389986

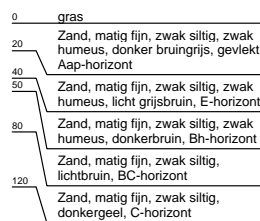
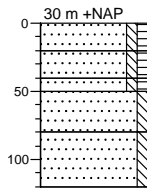
Boring: 4

X: 191875
Y: 389954

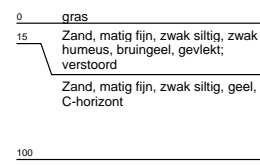
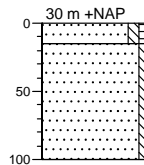
Boring: 5

X: 191844
Y: 390002

Boring: 6

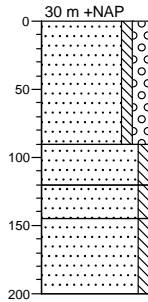
X: 191780
Y: 390069

Bijlage 1 Boorprofielen

Boring: 7

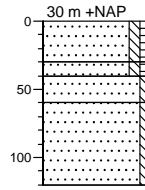
X: 191778
Y: 390034

0	gras
	Zand, matig fijn, zwak siltig, matig grindig, matig puinhoudend, donker bruingeel, sterk gevlekt; verstoord
90	Zand, matig fijn, zwak siltig, geelbruin, gevlekt; verstoord
120	Zand, matig fijn, zwak siltig, lichtgeel, C-horizont
145	Zand, matig fijn, zwak siltig, lichtgrijs, C-horizont
200	

Boring: 8

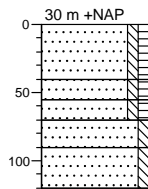
X: 191824
Y: 389967

0	gras
	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, donker bruingrijs, gevlekt; ophoogzand
30	
40	
60	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, bruingrijs, gevlekt; ophoogzand
	Zand, matig fijn, zwak siltig, lichtbruin, BC-horizont
120	Zand, matig fijn, zwak siltig, donkergeel, C-horizont

Boring: 9

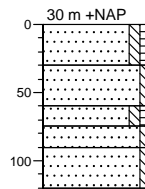
X: 191764
Y: 389958

0	gras
	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, donker bruingeel, gevlekt; Aap-horizont
40	
55	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, licht grijsbruin, E-horizont
70	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, donkerbruin, Bh-horizont
90	Zand, matig fijn, zwak siltig, lichtbruin, BC-horizont
120	Zand, matig fijn, zwak siltig, donkergeel, C-horizont

Boring: 10

X: 191740
Y: 390029

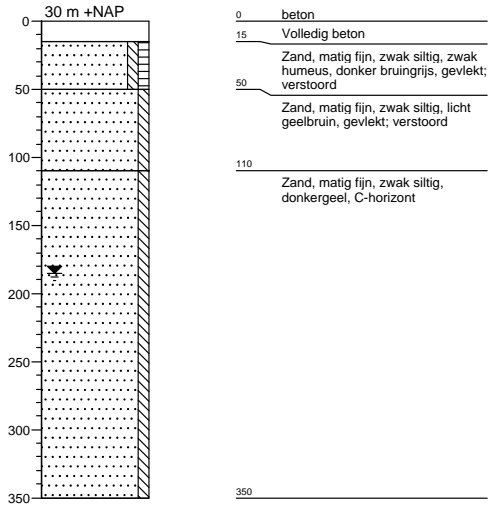

0	gras
	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, donker bruingrijs, Ap-horizont
30	
60	Zand, matig fijn, zwak siltig, lichtgrijs, E-horizont
75	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, donkerbruin, Bh-horizont
90	Zand, matig fijn, zwak siltig, lichtbruin, BC-horizont
120	Zand, matig fijn, zwak siltig, donkergeel, C-horizont

Bijlage 1 Boorprofielen

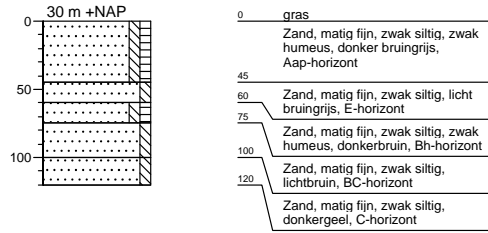
Boring: 11

X: 191742
Y: 389931

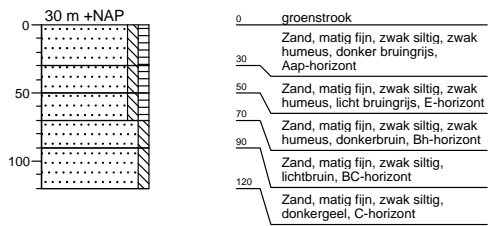
Boring: 12

X: 191720
Y: 389932

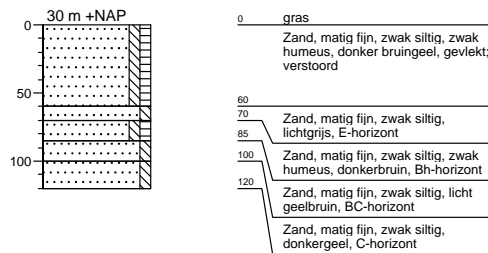
Boring: 13

X: 191703
Y: 389958

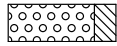
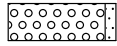
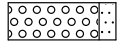
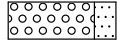
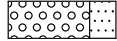
Boring: 14

X: 191709
Y: 389909

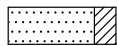
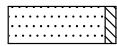
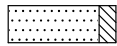
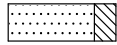
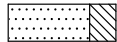

Legenda (conform NEN 5104)

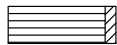
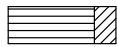

grind

	Grind, siltig
	Grind, zwak zandig
	Grind, matig zandig
	Grind, sterk zandig
	Grind, uiterst zandig

zand

	Zand, kleiïg
	Zand, zwak siltig
	Zand, matig siltig
	Zand, sterk siltig
	Zand, uiterst siltig

veen

	Veen, mineraalarm
	Veen, zwak kleiïg
	Veen, sterk kleiïg
	Veen, zwak zandig
	Veen, sterk zandig

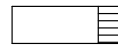
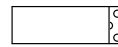

klei

	Klei, zwak siltig
	Klei, matig siltig
	Klei, sterk siltig
	Klei, uiterst siltig
	Klei, zwak zandig
	Klei, matig zandig
	Klei, sterk zandig

leem

	Leem, zwak zandig
	Leem, sterk zandig

overige toevoegingen

	zwak humeus
	matig humeus
	sterk humeus
	zwak grindig
	matig grindig
	sterk grindig

geur

	geen geur
	zwakke geur
	matige geur
	sterke geur
	uiterste geur

olie

	geen olie-water reactie
	zwakke olie-water reactie
	matige olie-water reactie
	sterke olie-water reactie
	uiterste olie-water reactie

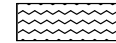
p.i.d.-waarde

	>0
	>1
	>10
	>100
	>1000
	>10000

monsters

	geroerd monster
	ongeroid monster

overig

	bijzonder bestanddeel
	Gemiddeld hoogste grondwaterstand
	grondwaterstand
	Gemiddeld laagste grondwaterstand
	slib
	water

Bijlage 2. Een overzicht van geologische (chronostratigrafische) en archeologische periodes. Door: A.J. Wullink. Gebaseerd op: Brandt et al. 1992; De Mulder et al. 2003; Berendsen 2004.